

**O‘zbekistonda xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga
rioya qilishning ahamiyati**

**O‘zbekiston Respublikasi
bank moliya akademiyasi
magistranti Tursunova Yulduz**

Annotatsiya

Ushbu maqolada biz xalqaro moliyaviy buxgalteriya standartlarini joriy etishning O‘zbekiston moliya sektoriga ahamiyati va ta'sirini ko‘rib chiqamiz. Biz ushbu jarayonning asosiy jihatlarini tahlil qilamiz va uning mamlakat moliyaviy faoliyatining turli jabhalariga ta'sirini ko‘rib chiqamiz.

Аннотация

В данной статье мы рассматриваем важность и влияние внедрения международных стандартов финансового учета на финансовый сектор Узбекистана. Мы анализируем основные аспекты этого процесса и рассматриваем его влияние на различные аспекты финансовой деятельности страны.

Annotation

In this article, we consider the importance and impact of the introduction of international financial accounting standards on the financial sector of Uzbekistan. We analyze the main aspects of this process and consider its impact on various aspects of the country's financial activity.

Kalit so‘zlar:

Xalqaro moliya standartlari, moliyaviy hisob, investisiyalarni jalb qilish, integratsiya, iqtisodiy rivojlanish.

Keywords:

International financial standards, financial accounting, investment attraction, integration, economic development.

Ключевые слова:

Международные финансовые стандарты, финансовый учет, привлечение инвестиций, интеграция, экономическое развитие.

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Issue 6. June 2024

Zamonaviy dunyoda moliyaviy hisob va hisobot sohasida standartlashtirish milliy iqtisodiyotlar moliyaviy tizimlarining shaffofligi, barqarorligi va raqobatbardoshligini ta'minlashda asosiy rol o'ynaydi. Jahon iqtisodiy tizimiga integratsiyalashish va barqaror iqtisodiy o'sishga erishishga intilayotgan O'zbekiston moliyaviy hisobning xalqaro standartlarini joriy etishga ham alohida e'tibor qaratmoqda. Ushbu mavzuning mamlakat iqtisodiy taraqqiyoti uchun ahamiyatini yoritib, bizning maqolamiz O'zbekiston moliya tizimini yanada takomillashtirish yo'llarini ko'rib chiqish va asosiy masalalarni muhokama qilishga qaratilgan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 24 apreldagi PF-4720-sonli “Aktsiyadorlik jamiyatlarida zamonaviy korporativ boshqaruv uslublarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida”gi Farmoniga asosan, 2015-2018 yillarda barcha aktsiyadorlik jamiyatlari yillik moliyaviy hisobotni nashr etishi va Xalqaro audit standartlari hamda Xalqaro moliyaviy hisobot standartlariga muvofiq tashqi auditni o'tkazishi va aktsiyadorlik jamiyatlari faoliyatining samaradorligini oshirish va korporativ boshqaruv tizimini takomillashtirish komissiyasi 2015 yilning 1 iyuliga qadar aktsiyadorlik jamiyatlarining yillik moliyaviy hisobotini xalqaro standartlarga muvofiq nashr etish jadvalini tasdiqlanishi lozimligi belgilangan. Bundan so'ng, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 21 dekabrda PQ-2454-sonli “Aktsiyadorlik jamiyatlariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish borasidagi qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida”gi Qaroriga asosan, aktsiyadorlik jamiyatlarining ustav kapitaliga 15 foizdan kam bo'lmagan miqdorda xorijiy investorlarning ulushi jalb qilinishi lozimligi belgilangan. Yuqoridagilardan kelib chiqqan holda, aktsiyadorlik jamiyatlarida moliyaviy hisobotni tuzish va taqdim etish moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari asosida tuzilishiga to'g'ri keladi. Chunki, undan xorijiy investorlar aktsiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy hisobotlarini to'g'ridan to'g'ri tushunishiga va ishonch hosil qilish lozimligiga erishadi. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXSlar) – bu Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari bo'yicha Kengashi (MHXSK) tomonidan chiqarilgan standartlar va sharhlardir. Ular quyidagilarni qamrab oladi:

- (a) Buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari;
- (b) Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (1,20).

O'zbekiston iqtisodiy o'sish va taraqqiyotga intilayotgan davlat sifatida moliya sohasida buxgalteriya hisobi va hisoboti mexanizmlarini standartlashtirish va takomillashtirish jadal suratlarda o'smoqda. So'nggi yillarda mamlakatimizda

moliyaviy hisob standartlarini xalqaro standartlarga yaqinlashtirish bo'yicha faol ishlar olib borilmoqda. Keling, nima uchun bu muhimligini ko'rib chiqaylik:

✓ **Shaffoflik va ishonchni oshirish:** Xalqaro standartlarni joriy etish kompaniyalarning moliyaviy hisobotlarining shaffofligini yaxshilaydi, bu esa investorlar va manfaatdor tomonlarning milliy va xalqaro darajada ishonchini oshirishga yordam beradi.

✓ **Hisobotning taqqoslanuvchanligi:** standartlashtirilgan buxgalteriya hisobi va hisobot berish usullari turli kompaniyalar va tarmoqlarning moliyaviy ma'lumotlarini mahalliy va xalqaro miqyosda solishtirishni osonlashtiradi. Bu investitsiyalar uchun qulay muhit yaratadi va kapitalning kirib kelishiga yordam beradi.

✓ **Biznes samaradorligini oshirish:** Xalqaro standartlar yanada samarali va shaffof buxgalteriya amaliyotini ta'minlaydi, bu esa kompaniyalarga to'g'ri va ishonchli moliyaviy ma'lumotlar asosida asoslangan qarorlar qabul qilishga yordam beradi.

✓ **Jahon iqtisodiyotiga integratsiya:** moliyaviy hisob standartlarini xalqaro talablarga moslashtirish O'zbekiston iqtisodiyotining jahon iqtisodiy tizimiga integratsiyalashuviga xizmat qiladi, savdo va sarmoyani rivojlantirish uchun yangi imkoniyatlar ochadi.

✓ **Barqaror iqtisodiy o'sishga ko'maklashish:** Buxgalteriya hisobi va hisobotning samarali va shaffof mexanizmlari barqaror va barqaror iqtisodiy rivojlanishning muhim elementi hisoblanadi, chunki ular moliyaviy risklarni minimallashtirish va ichki va tashqi bozorlarga ishonchni oshirishga yordam beradi.

✓ **Investitsiyalarni jalb qilish:** Xalqaro moliyaviy buxgalteriya standartlari yanada shaffof va taqqoslanadigan moliyaviy hisobot uchun sharoit yaratadi, bu esa mamlakatni xorijiy investorlar uchun yanada jozibador qiladi. Bu moliya sektori va umuman iqtisodiyotni rivojlantirish uchun zarur bo'lgan kapitalni jalb qilish uchun yangi imkoniyatlar ochadi.

Moliyaviy hisobning xalqaro standartlarini joriy etish O'zbekiston moliya tizimini modernizatsiya qilishning muhim bosqichidir. Moliyaviy hisobotning taqqoslanuvchanligi, shaffofligi va ishonchligini ta'minlash sarmoyalarni jalb etish, ishbilarmonlik muhitining raqobatbardoshligini oshirish va mamlakat moliyaviy barqarorligini mustahkamlashning asosiy elementiga aylanmoqda.

Buxgalteriya hisobining xalqaro standartlarini joriy etish bir qator afzalliklarni keltirib chiqaradi, ammo yangi talablarga moslashish va O‘zbekistonning milliy xususiyatlari va bozor sharoitlariga mos kelishini ta’minlash kabi muammolarga duch kelmoqda. Biroq hukumat, ishbilarmon doiralar va mamlakat professional jamoalarining sa’y-harakatlari tufayli O‘zbekiston bu to‘siqlarni yengib o‘tishda davom etmoqda va moliya sektorini modernizatsiya qilish va rivojlantirish yo‘lida olg‘a intilmoqda.

Adabiyotlar ro‘yhati:

1. Abdurahmonov F.B. (2019). Jahon buxgalteriya standartlari: O‘zbekistonda buxgalteriya hisobi va auditning rivojlanishiga ta'siri. “O‘zbekiston Milliy universiteti axborotnomasi”, 15-22.
2. Juraev Sh.N. (2020). Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari: O‘zbekistonda joriy etish va moslashtirish istiqbollari. «Moliya va kredit», 4(884), 52-59.
3. O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi (2023). O‘zbekiston moliya sektorining 2022-yilgi holati to‘g‘risidagi yillik hisobot. Toshkent: “O‘zmoliya” nashriyoti
4. Xalqaro moliyaviy hisobot standartlari fondi (IFRS). (2022). "UFRS diqqat markazida - UFRS haqida tez-tez beriladigan savollar".
5. International Financial Reporting Standards Foundation (IFRS). (2022). "IFRS in Focus — Часто задаваемые вопросы о МСФО".
6. International Accounting Standards Board (IASB). (2022). "Conceptual Framework for Financial Reporting".

**Research Science and
Innovation House**